

4130. ohne Ergänzung Buāc. P. 3,26,62. so v. a. gerüstet, bereit: नित्यमभ्युत्थितात्मना HARIV. 4245. — e) angefallen, angegriffen: प्रक्षेपा रेक्षिणी R. GORR. 2,125,3. — Vgl. अभ्युत्थान fgg.

— समभ्युद् aufgehen (von einem Gestirn): प्रतिकूलश्च गगणे समभ्युत्तिष्ठते बुधः HARIV. 1336.

— उपाद् sich aufmachen zu TBr. 1,4,9,1. vor Jmd aufstehen, entgegenzutreten, sich Jmd nähern: अग्रिरूपोत्तिष्ठन्नब्रवीत् AIT. Br. 3,49. उत्तरतः 5,14. 8,9. तस्या उपात्थाय कर्णम्। जपेत् TS. 7,1,8,8. 5,25,1. ऋच. Ca. 1,10,4. 3,3,19. CAT. Br. 1,1,4,13. 2,4,8. 2,4,2,9. 14,6,8,2. KAUC. 3,70. उपैत्थित VS. Prāt. 6,29. herbeigeschafft: कृपाय VS. 8,55.

— पर्युद् 1) sich erheben von: उत्तिष्ठन्वेचे परि बर्हिषो नृन् RV. 7,33,1. — 2) Jmd (acc.) erscheinen: अग्रिः PĀNĀV. Br. 8,8,22. — Vgl. पर्युत्थान.

— प्रोद् 1) aufspringen: प्रोत्थाय प्रयया रणात् KATHĀS. 50,16. MĀKĪ. 84,22. — 2) partic. प्रोत्थित hervorgebrochen: °कन्दलोदल R. 2,5. hervorgegangen aus: अम्बुधिप्रोत्थितश्री PRAB. 81,14. fg.

— प्रत्युद् aufstehen vor (acc.), entgegengehen: श्रेयासम् AIT. Br. 2,20. CAT. Br. 3,9,2,23. गीः KAUC. 21. M. 2,119. 130. MBH. 1,4917. 3,4023. 10773. 5,1194. 7,2823. 13,2311. 15,737. R. 1,72,14. 7,1,13. Buāc. P. 1,4,33. 13,36. 6,7,13. 10,8,2. partic. प्रत्युत्थित mit act. Bed. R. 6,82,143. mit acc. MBH. 13,1413. स्वासनेभ्यः Buāc. P. 1,19,28. — Vgl. प्रत्युत्थान fgg.

— व्युद् 1) sich nach verschiedenen Seiten erheben: उदस्य शोचिर्स्थादीदियुषो व्युत्तरम् RV. 8,23,4. — 2) sich abwenden von (abl.), aufgeben: पुत्रैषणायाः CAT. Br. 14,6,4,1. 7,2,26. पशुभावात् CāmK. zu Bṛh. Ār. Up. S. 234. — 3) von seiner Pflicht lassen, sich vergessen MBH. 13,1511 (med.). R. 6,16,2. — 4) partic. व्युत्थित a) stark in den Meinungen auseinander gehend: इदं श्रेय इदं श्रेय इत्येवं व्युत्थितो जनः MBH. 14,1362. — b) stark erregt: व्युत्थितेन्द्रिय HARIV. 4620. °चित्त SARVADARCANAS. 134,7. — c) pflichtvergessen HARIV. 3121. 9639. R. 5,84,9 (mit und ohne धर्मात्). 6,89,8. MĀK. P. 122,12. — Vgl. व्युत्थातव्य, व्युत्थान (die 2te Bed. zu streichen, da die Stellen zu 1) gehören). — caus. 1) in Frage stellen, uneins sein über (acc.): धर्मम् MBH. 14,1361. — 2) Jmd abespensig machen MBH. 1,7404. — 3) Jmd beseitigen, absetzen: (सः) एकाहमिन्द्रं व्युत्थाप्य देवे राखे भ्याषिच्यत KATHĀS. 121,192. इमं (so lesen wir, d. i. पतिं) व्युत्थाप्य याता (यातेति zerlegen wir in याता इति, nicht in यात इति) so v. a. treulos verlassen 29,89.

— समुद् 1) aufstehen (auch vom Schlafe), sich erheben CAT. Br. 14,9,4,3. KAUSH. Up. 2,14,4,19. Spr. (II) 25. MBH. 5,6059. 7046. 13,2751. HARIV. 9724 (nach der Lesart der neueren Ausg.). R. 2,104,16. 3,77,8. 4,49,21. VARĀH. Bṛh. S. 78,8. KATHĀS. 22,139. 32,116. MĀK. P. 123,29. PĀNĀT. 35,11. 37,22. 48,6. 215,20. HIT. 29,12. द्विज्ञोत्सङ्गात् R. GORR. 1,18,25. आसनेभ्यः 2,4,24. auferstehen MBH. 1,968. 3,16574. R. 6,105,5. KATHĀS. 22,249. MĀK. P. 16,85. aufstehen nach einer Krankheit, sich erholen KĀRĀKA 1,10. sich erheben, von Wolken MBH. 3,12882. KATHĀS. 12,110. 25,41. — 2) herauskommen —, hervorgehen —, entspringen —, entstehen aus (abl.), zum Vorschein kommen, sich zeigen CAT. Br. 14,5,4,12. 7,2,13. KĀND. Up. 8,2,1. fgg. 3,4. 12,2. 3. MBH. 3,16626. 13,

VII. Theil.

215. ज्ञाङ्गीतटात्। तस्मादेव (im Sinne des loc.; vgl. 29,94) समुत्तस्थो यस्मात्पूर्वमवातरत् ॥ KATHĀS. 10,52. षष्टिः पुत्रसंख्याणि MBH. 3,8851. HARIV. 12187. eine Krankheit CĀNKH. GRH. 3,6. दोषाः R. 5,87,18. — 3) sich zu einer That erheben, an's Werk gehen, sich rüsten: तस्मिन्कर्मणि MBH. 1,1118. तद्विज्ञेतुं गोधनम् 4,1158. VARĀH. Bṛh. S. 74,3. — 4) partic. समुत्थित a) aufgestanden, sich erhoben habend MBH. 4,563. R. 2,83,1. R. GORR. 2,58,1. योगतत्त्वात् Buāc. P. 2,10,13. hoch emporragend: ein Berg R. GORR. 2,103,23. 5,7,21. hochgehend: Wellen MBH. 3,12080. 13,1839. aufgezogen: Wolken VARĀH. Bṛh. S. 30,25. aufgestiegen: Staub Buāc. P. 4,14,38. — b) herausgekommen —, hervorgegangen aus (abl.), zum Vorschein gekommen, erschienen: द्वात् MBH. 1,155. KATHĀS. 26,91. अधराग्रिः शिखा R. 2,114,5. अङ्कुरः पर्वणाः H. 1119. पालिसमुत्थितश्मश्रु HĀR. 130. पत्नौ gewachsen R. 4,63,8. नादः कूपात् PĀNĀT. 57,15. — c) VERTĀC. Up. 2,12. R. 2,43,20. Buāc. P. 3,26,38. परिवेष VARĀH. Bṛh. S. 34,18. उत्पाताः R. 3,30,3. यतश्चैव समुत्थितं दुःखम् MBH. 1,6118. भय HARIV. 6447. भयं मत्तः समुत्थितम् R. 5,22,3. तपि कामः 24,3. निश्चय 6,10,32. पापबुद्धि 2,21,5. धनं दण्डसमुत्थितम् so v. a. Strafgelder M. 9,323. — c) der sich zu Etwas erhoben hat, gerüstet: समुत्थाने R. 3,49,51. निर्मथितम् Buāc. P. 8,7,9. ohne Ergänzung 4,4,10. R. 5,17,34. — Vgl. समुत्थ fgg. und समुत्थेय. — caus. Jmd aufstehen heissen. aufrichten, aufheben MBH. 1,6588. 8,1443. R. 2,42,10. 5,91,20. Buāc. P. 4,9,46. auferwecken R. 1,1,85. — Vgl. समुत्थाप्य.

— उप, °स्येयम् ved. Schol. zu P. 3,1,86. 4,117 (°स्येयाम् fehlerhaft), med. मन्त्रकर्णो, als intrans. und देवपूजासंगतकर्णामित्रकर्णपथिषु. act. med. लिप्सायाम् P. 1,3,25. fg. nebst VĀRT. Vor. 23,10. fgg. 1, stehen bei, sich stellen neben (loc. acc.): उपास्याद्वाज्ञी धुरि रासभस्य RV. 1,162,21. 2,3,10. चित्रेभिर्धैरुप तिष्ठथो रवम् 5,63,3. 10,117,8. AV. 2,1,4. GORR. 3,10,4. अश्वे KĀT. Cn. 12,6,1. उपस्थाप्य चरति यत्समारतं auf was er trifft, daran hält er sich und läuft weiter, RV. 1,145,4. — उपस्थाप्य भास्करम् sich gegen die Sonne stellend M. 2,48. उपतिष्ठति तिष्ठतम् (das Schicksal) steht an seiner Seite, wenn er steht, Spr. (II) 7139. निर्मथितान्धि पितर उपतिष्ठति तान्द्विज्ञान् M. 3,189. तमश्चमुपतिष्ठती R. 1,13,38. सर्वाः स्वानालयान्यान् एका मामुपतिष्ठतु bleibe bei mir MBH. 13,1454. उपतस्थुः कुलप्राप्या यादवा यदुनन्दनम् waren in seinem Gefolge HARIV. 6494. न परिवार्योपतस्थिरे umstanden ihn MBH. 1,8057. 3,11778. — 2) sich (bittend, verehrend) stellen vor, Jmd angehen; überh. sich nähern: इमा उ त्वा गिरौ देव्यन्तीरुपस्थुः RV. 7,18. 3,23,3. 2,3,6. मातरम् 3,48,3. 4,41,8. दिवम् 1,68,1. राजानम् 6,8,1. धीमिः 8,90,16. 91,13. 10,95,17. अग्रिम् (med.) CAT. Br. 1,9,2,18. 22,7,2,18. आदित्यम् (med.) AIT. Br. 7,20. KAUSH. Up. 2,7,8. यो गो वि-कृत्तं भिन्नमाण उपतिष्ठति VS. 30,18. उप श्रेष्ठा न आशिषो देवयोर्धाम-नस्थिरन् (धर्म TS.) AV. 4,23,6. गणान् (med.) ĀCv. GRH. 2,10,8. यत्रोपतिष्ठते (आपः) wohin sie kommen CAT. Br. 1,1,1,17. — zu Jmd sich begeben, sich Jmd nähern: स राजानमुपतिष्ठत् MBH. 3,2635. न वेनमुपतिष्ठति कृतपुत्रं तदग्रयः 10773. 12046. 13165. 13332. 13,5795. R. 1,29,23. R. GORR. 2,67,14. शक्रमुपस्थाप्य RAGH. 1,75. med. MBH. 1,1120. 2336. 4939. 5946. 2,1689. 3,1014. 2296. 2871. 8693. 12808. 15423. 16509. 4,560. R. 2,50,17 (47,8 GORR.). R. GORR. 1,31,15. 2,54,37. 3,